

себѣ чловѣка; нѣ да ли прави и право, да ли почтенно?.....
Това исто-то бива съ плѣненіе народъ отъ народа, съ освоеніе чужды земи и странны народы. Логика-та дава на сила-тѣ сгоденъ резултатъ по освоителя и трае до тогасъ, доклѣ и сила-та. Тукъ нѣма нищо морално; всичко ся основава само на физичнѣ-тѣ силѣ.

Освоитель-тѣ чувствува недостатъкъ отъ нѣравственностъ и за това ся надѣе на „мисіѣ-тѣ отъ самый промыслъ.“ Той казва, че промыслъ му е далъ мечъ и силѣ, и направилъ го е свой извършитель; далъ му е мисіѣ, коѣ-то е изпълнилъ въ покорностъ и послушностъ. Това е истина. Така е. Освоитель-тѣ е орждіе на промысла, кой-то му е далъ мечъ, силѣ и мисіѣ, нѣ само до извѣстны граници. Промыслъ-тѣ не е двигѣль отъ покореныя народъ жяждѣ за свободѣ, истинно-нѣравственнѣ-тѣ жяждѣ, коя-то е пѣ-горнѣ отъ физичнѣ-тѣ силѣ, и коя-то оправдава и възвышава всякой отпоръ.

Лема промыслъ-тѣ е можяль да даде на Гърціѣ побѣдѣ и въ сѣще-то время да вдигне отъ Българіѣ желаніе за свободѣ. Въ тоя случай наедно съ освоеніе-то дошло бы нѣгово-то припознаване и морално оправданіе. Нѣ понеже това не е, то гърца-та власть надъ покореныя народъ, па ако ще бы траяла сто и хылядо години, всякога е само „бичъ божій,“ нѣкое подобіе на дълготраѣщя Атила, кой-то най-сѣтнѣ трѣбва да ся посрѣщне съ нѣкой Аеція, да бѣде поразенъ на каталанскы-ты полета, съ святой Левъ да ся поклони прѣдъ важностъ-тѣ на моралны-ты силы. Така само Атила, кокто и Аеція и святой Левъ, бѣхъ орждіе на промысла. Съ кого отъ тѣхъ бѣше правда-та и право-то?..... Не — промыслъ-тѣ не управлява съ освоеніе; той го праща на народы-ты като и гладъ, скакалцы, вредителны вѣтрища и другы злочестія, нѣ въ сѣще-то время дава и средства за избавленіе, а тѣхный